

Asia: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Luonnos vaikuttaa kokonaisuudessaan lukiokoulutukseen merkittävästi. Liito ry. kannattaa erityisesti taito- ja taideaineiden ylioppilaskoesäädösehdotusta, mikä on oppiaineita vahvasti kehittävä ehdotus ja asettaen oppiaineet, ja siten myös opiskelijat, entistä paremmin tasavertaiseen asemaan. Diplomeja kehitettäessä pitää huomioida taito- ja taideaineiden luonteelle ominainen sekä taidollinen, taiteellinen että teoreettinen prosessinomainen työskentely.

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

-

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

-

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

-

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

Liito ry. kannattaa taito- ja taideaineiden diplomien ottamista osaksi ylioppilastutkintoa. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädökset vahvistavat oppiaineiden asemaa ja yhdenvertaistavat opetussuunnitelman tavoitteiden arviointia. Ylioppilastutkintoaineina oppiaineiden arvostus nousee huomattavasti ja niiden yleissivistävä ja laaja-alainen luonne vahvistuu. Parhaimmillaan tämä haastaa oppiaineet kehittymään ja vahvistaa opetussuunnitelman mukaista opetusta ja arviointia. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoe antaa opiskelijoille yhdenvertaisen mahdollisuuden näyttää osaamistaan monipuolisesti: lahjakkuutta on erilaista ja tulevaisuudessa erilaisia osaajia tarvitaan. Myös akateemisesti heikommat opiskelijat voivat saada kompetenssia taito- ja taideaineissa pärjäämisessä valtakunnallisesti. Tämä myös kannustaa opiskelemaan liikuntaa, kuvataidetta ja musiikkia lukiossa, mikä edistää kaikkien muidenkin aineiden oppimista sekä tukee lukiolaisten mielenterveyttä, jaksamista ja hyvinvointia.

Liikunta on tärkeä oppiaine, sillä fyysistä kuntoa tarvitaan monissa ammateissa työkykynä, mutta myös kykynä selviytyä fyysisesti vaativimmissa ammateissa. Liikunnan lukio-opintojen avulla opiskelijoita voidaan auttaa kehittämään ja ylläpitämään monipuolisesti omaa kuntoaan. Kehittymistä lukio-opinnoissa voidaan mitata lukiodiplomin/ylioppilaskokeen avulla, jota voidaan hyödyntää jatko-opintoihin haettaessa, joihin vaaditaan fyysiset liikunta- ja toimintakykyä mittaavat pääsykokeet kuten pelastajaopistoon ja poliisiopistoon tai liikunta-alan koulutuksiin tai kun on kyse alasta, jossa tarvitaan hyvää fyysistä toimintakykyä. Liikunnan tavoitteellisuus voi motivoida opiskelijoita harjoittelemaan omalla ajalla enemmän, kun harjoittelusta on hyötyä. Liikunnan opinnot ovat siten myös monipuolisia tiedollisia ja taidollisia opintoja, joissa omaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista osaamistaan voivat kehittää myös ammatikseen urheilevat lukiolaiset ja näyttää siten osaamistaan suorittamalla liikuntadiplomin osana ylioppilaskoetta.

Lukiodiplomin ottaminen osaksi ylioppilastutkintoa antaa se uudenlaiset raamit diplomin toteuttamiseen. Ylioppilaskokeissa arvioidaan lopsin opintojaksojen sisältöjen omaksumista pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten pohjalta. Liikunnan valtakunnallisten opintojaksojen, erityisesti valinnaisten opintojaksojen, keskeisiä tavoitteita tulisikin tarkentaa, jotta ne ohjaavat opetusta entistä yhteneväisemmäksi ja antavat siten opiskelijoille yhdenvertaiset valmiudet lukiodiplomin suorittamiseen. Liito ry katsoo, että minimivaatimus neljä opintopistettä diplomien suorittamiselle on liian suppea oppimäärä, kun kyseessä on taito- ja taideaineet, joissa oppiminen tapahtuu pitkäaikaisen prosessin tuloksena. Liito ry kannattaakin nykyisen diplomin vaatimuksia kahdeksan opintopisteen minimimäärän suorittamisen säilyttämistä oppiaineiden luonteiden vuoksi. Itse liikunnan ylioppilaskokeen tulee olla erottelava ja kaikenlaisia liikkujia palveleva, niin huippuja kuin heikompia. Liikunnan diplomin kehitystyössä pitää ylioppilaskoe pitää selkeästi erillään terveystiedon ylioppilaskokeesta, vaikka oppiaineet sivuavatkin paljon toisiaan. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeen kaksivaiheinen arviointimenettely on samassa linjassa muiden ylioppilaskokeiden kanssa. Tämä luo turvaa yhdenmukaisuuteen kokeessa koko Suomessa ja tekee arvioinnista yhteismitallista ohjaten myös opettajien opetusta ja arviointia. Valitusoikeus parantaa opiskelijoiden oikeusturvaa.

Liikunnan lukiodiplomi osana ylioppilaskoetta nostaa monipuolisen liikuntaosaamisen keskiöön, jolloin erikoistuminen tiettyyn lajiin jo alakoulussa ei ole kannattavaa. Liikuttaessa monipuolisesti voidaan ehkäistä liikuntavammoja, jolloin liikunnan hyödyt kantavat pidempään. Tavoitteet motivoivat parhaiten ylläpitämään liikunnallisuutta, liikunnallista elämäntapaa ja harjoittelemaan, jolloin liikuntadiplomin suorittaminen ja sen hyödyntäminen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa on jatkossa otettava huomioon, kuten muutkin taito- ja taideaineiden diplomit.

6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

7. Muut kommentit

-

Ikola Mirva
Liikunnan ja terveystiedon opettajat ry.